

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
معاونت پژوهشی
کمیته تحقیقات دانشجویی

پرسشنامه طرح تحقیقاتی دانشجویی

نام و نام خانوادگی مجری/مجریان مهناز مرادی، ساره محمدی
Mahnaz moradi, Sareh mohammadi

نام و نام خانوادگی استاد راهنما به فارسی و انگلیسی: دکتر لیلی یکه فلاح
Leili yekefallah

دانشکده: پرستاری مامایی

عنوان طرح (فارسی): تجارب دانشجویان پرستاری بخشهای ویژه از مفهوم مربی اثربخش در آموزش بالینی

عنوان طرح (انگلیسی)

Effective Instructor in Clinical Education: **Intensive care** Nursing Students Experiences
Or
Intensive care Nursing Students' Experiences and Perceptions of Effective
Instructor in Clinical Education

۲-۱ نوع طرح :

بنیادی - کاربردی ***

کاربردی **

بنیادی *

۲-۲ مقدمه و معرفی طرح:

آموزش بالینی فرایندی است پویا که قسمت حیاتی تربیت پرستاران با کفایت و حرفه ای را تشکیل می دهد . (۱) بیش از
نیمی از فرآیند حرفه ای شدن دانشجویان پرستاری در بالین رخ می دهد. (۲) دانشجویان رشته های علوم پزشکی، به ویژه
دانشجویان پرستاری، ضمن داشتن مشکلات سایر دانشجویان مانند دوری از خانواده، مشکلات اقتصادی و حجم زیاد دروس،

دارای فشارهای روحی و روانی محیط (بیمارستان، اورژانس و...) و برخورد با مشکلات بیماران در طول مدت تحصیل نیز هستند (۳ و ۴ و ۵).

در آموزش رشته های علوم پزشکی به دلیل تغییرات مداوم و روز افزون در عرصه های مراقبت از اهمیت مضاعف برخوردار است زیرا از دانشجویان انتظار می رود بتوانند مشکلات غیرمترقبه ای را که در محیط مراقبت حادث می شود بررسی و با اتخاذ تصمیمات به موقع با کمک سایر اعضای تیم درمان درصدد رفع آن برآیند (۶). دانشجویان پرستاری علاوه بر موارد فوق، به دلیل ماهیت رشته ای و اهمیت حرفه ای شغلشان، جدا از رویکردهای تئوری (سخنرانی ها، آموزش های معمول، یادگیری مبتنی بر مشکل، مقاله ها، گزارش ها و امتحانات)، به نوع خاصی از آموزش های بالینی (تمرین، شبیه سازی، قرارگیری در محل و عملکردهای بالینی) نیز نیاز دارند (۷ و ۸ و ۹). یکی از مهارت های اساسی که این دانشجویان در طول دوران تحصیل خود یاد می گیرند، تصمیم گیری بالینی است (۳).

بدین لحاظ اثر بخشی تدریس بالینی و ویژگیهای محیط بالینی مورد توجه بسیاری از محققین پرستاری در دنیا بوده است . (۲) بنابراین مدرسان باید دانشجویان خود را به گونه ای تربیت کنند که دارای کفایت مشکل گشایی بوده و بتوانند ضمن رعایت اصول کلاسیک مانند مددجو محوری و کل نگر مشکلات عرصه درمان را مدیریت و حل نمایند (۱۰) علاقه مندی مدرس به آموزش یکی از عوامل موثر در یادگیری بالینی دانشجویان می باشد. (۱۱) مدرس به عنوان تسهیل کننده، نقش برجسته ای در توانمندسازی حرفه ای و یادگیری کارآمد ایفا می کند (۱۲). طلاساز و همکاران در نتایج پژوهش خود اظهار می دارند که مربیان بالینی لایق و کارآمد می توانند دانشجویان را قادر سازند تا حداکثر استفاده مطلوب را از توانایی های خود ببرند و می توانند تجارب بالینی را برای دانشجویان بخش کنند، و تاثیر شگرفی در افزایش کیفیت آموزش بالینی داشته باشند (۱۳). علوی و همکاران در مطالعه ای تأکید نمودند که در محیط پویایی مانند بالین، ضبط و ثبت کردن تجارب و عملکردهای دانشجویان و کلیه ابعادی که مجموعاً صلاحیت بالینی را شکل می دهند، مستلزم به کارگیری رویکردهای چند جانبه، توجه به محورهای مختلف و تمام شرایطی است که رفتار و عملکردهای مشهود را در دانشجویان شکل می دهد. (۱۴). خادم الحسینی و همکاران نشان دادند که بیشتر مشکلات موجود در کارآموزی ها با تدابیر مدیریتی مربی قابل اصلاح می باشد. پژوهشگر معتقد است ویژگیهای دیگری نظیر ویژگیهای ارتباطی مربی نیز در این زمینه موثرند که پژوهشگر در پژوهش خود بیشتر به این ویژگیها خواهد پرداخت (۱۵).

تحقیقات نشان می دهد که مربیان با شناخت دقیق از حرفه و هدف خود در امر آموزش بالینی می توانند راهگشای دانشجویان بوده و اعتماد به نفس و عزت نفس را در آنان پرورش دهند. (۱۶). در نتیجه، یکی از ابعاد مهم آموزشی در دانشجویان پرستاری توسعه مهارت های غیرشناختی مانند عزت نفس و مفهوم خود در محیط دانشگاه است (۴ و ۱۷). چرا که عزت نفس به عنوان یک تعدیل کننده استرس عمل کرده و افراد برخوردار از عزت نفس بالاتر، در موقعیتهای استرسزا و بحرانی، قادر به تصمیم گیری های بالینی مناسب می باشند (۳ و ۴). آموزش بالینی می تواند به آسانی نیمی از فعالیت های

آموزشی مربیان را در بر بگیرد، بنابراین مربیان هم باید نقش یک الگو را داشته باشند و هم دورنمای آموزش بالینی را بشناسند و درصدد باشند تا دانشجویان پرستاری را به سوی آن دورنمای کیفیت حرفه ای، رهنمون شوند (۱۸). بهبود و ارتقاء کیفیت آموزش بالینی، مستلزم بررسی مستمر وضعیت موجود، شناخت عوامل موثر و نقاط قوت و تقویت عوامل موثر و اصلاح نقاط ضعف است که در این رابطه نظرات و ایده های دانشجویان به عنوان مهمترین عنصر آموزش می تواند راه گشای برنامه های آینده باشد (۱۹). دانشجویان به عنوان دریافت کنندگان خدمات حرفه ای مدرسان، بهترین منبع برای شناسایی ویژگیهای موثر و کارآمد مدرسان خود هستند (۲۰).

با توجه به این که نیروی انسانی تحصیل کرده و کارآمد مهم ترین سرمایه هر ملتی محسوب می شود و تربیت افراد کارآمد، هدف هر نظام آموزشی به ویژه نظام آموزش عالی است؛ و از سوی دیگر، توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه ای به نیروی انسانی متخصص آن بستگی دارد، اگرچه مطالعات کمی متعددی در زمینه آموزش بالینی و ویژگیهای مربیان انجام شده است ولی هیچ مطالعه کیفی به بررسی عمیق پدیده در مورد تجارب دانشجویان از مفهوم مربی اثربخش نپرداخته است، لذا پژوهشگر به رویکرد کیفی از نوع پدیده شناسی روی آورده است تا بتواند به طور عمیق این پدیده را درک کند و با به دست آوردن تم های اصلی تجارب افراد از مفهوم مربی اثربخش را درک نماید.